



Doğma, canım-varlığım qədər  
sevdim Azərbaycanım  
mənim qibləgəmdir

*Ilham Aliyev*



Qəzet 1921-ci  
ildən çıxır

# ŞƏRQ qapısı

Təsisçi: Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi və Nazirlər Kabineti

Sayı: 222 (21.123)

21 noyabr 2014-cü il, cümə

Gündəlik ictimai-siyasi qəzet

www.serqqapisi.az

Qiyməti 20 qəpik

## Rəsmi xronika

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 20-də Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinin prezidenti Tomas Baxı və Avropa Olimpiya Komitəsinin prezidenti Patrik Hikini qəbul edib.

Görüşdə Azərbaycanda idmanın inkişafına dövlət səviyyəsində göstərilən diqqətin önəmi qeyd olundu, ölkəmizin bu sahədə beynəlxalq əməkdaşlığa verdiyi töhfədən danışıldı, Bakıda keçiriləcək Birinci Avropa Oyunlarına yüksək səviyyədə hazırlıq işləri görülməsindən məmnunluq ifadə olundu.

Sonra Tomas Bax Beynəlxalq Olimpiya Komitəsi tərəfindən dövlət başçıları üçün hazırlanmış xatirə medalını Prezident İlham Əliyevə təqdim etdi. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev bu xatirə medalının təqdim olunduğu ilk dövlət başçılarından biridir.

Sonda xatirə şəkli çəkdirildi.



Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2014-cü il 20 noyabr tarixli Sərəncamı ilə ədliyyə orqanlarında qulluq keçərək fərqləndiklərinə, ədliyyə sistemində elm, səhiyyə sahələrinin inkişaf etdirilməsində fəal iştirak etdiklərinə görə bir qrup şəxs təltif edilmişdir. Təltif olunanlar arasında Naxçıvan Muxtar Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin əməkdaşı da vardır.

## “Dövlət qulluğunda fərqlənməyə görə” medalı ilə

Əliyev Niyaməddin Cabbar oğlu

## Heydər Əliyev Muzeyində “Azərbaycan XXI əsrin və üçüncü minilliyin ayrıcında” mövzusunda keçilən açıq dərslər davam etdirilir



“Müstəqil dövlətimiz üçün taleyüklü məsələlərin həyata keçirilməsi tariximizin bir çox qaranlıq səhifələrini açmaqla kimliyimizi tam müəyyən etməyi, milli kökləri ilə bağlı yeni təfəkkürlü gənc nəsli yetişdirilməsini zəruri edir. Keçid dövrünün çətinliklərinə, ağır proseslərinə baxmayaraq, biz öz tarixi keçmişimizin çox dəyərli səhifələrini qısa bir müddətdə açmış və xalqa göstərməyə nail olmuşuq”. Xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin “Azərbaycan XXI əsrin və üçüncü minilliyin ayrıcında” adlı müraciətindən götürülmüş bu fikirlər müstəqil Azərbaycan Respublikasının tarixi keçmişini dərinləndirən, öyrənməyə sövq edən, gələcək inkişafımızın istiqamətlərinə işıq tutan ən dəyərli sənəddir. Müraciətdə milli tariximizin bütün dövrləri kimi, ötən əsrin 90-cı illəri də dəqiq incəliklə təhlil edilir.

Dağlıq Qarabağ münaqişəsi və bu münaqişənin ədalətli həlli də ulu öndər Heydər Əliyevin ölkəmizin

ərazi bütövlüyünün təmin olunması istiqamətində fəaliyyətinin əsasını təşkil edib.

Dünən Heydər Əliyev Muzeyində keçilən açıq dərslərdə Naxçıvan şəhər 5 nömrəli tam orta məktəbin IX sinif şagirdləri iştirak edib. Məktəbin tarix müəllimi Səadət Hacıyeva bildirib ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi XX yüzilliyin tarixinə ən faciəli münaqişələrdən biri kimi daxil olub. 1988-ci ildə təhrikçilik yolu ilə başlanmış bu münaqişənin kökləri uzun illər bundan əvvəllərə gedib çıxır. Ölkəmizin tarixi torpaqlarının ilhaqı sayəsində özlərinə dövlət quran ermənilər Sovetlər Birliyi dövründə də Dağlıq Qarabağ Vilayətinin Ermənistanla birləşdirilməsi yönündə gizli və ya açıq şəkildə fəaliyyət aparıblar. Ancaq xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin 1969-cu ildən başlayaraq Azərbaycana rəhbərlik etməsi, eyni zamanda 1982-ci ildən Sovet İttifaqının rəhbərlərindən biri olması mənfur qonşularımızın ərazi bütövlüyümüzə yönələn bütün iddialarının qarşısını alıb. Dahi ullaşdırılmasını bəhs edilən münaqişənin yenidən qızışmasına rəvac verib.

Qeyd olunub ki, 1988-1993-cü illərdə Ermənistan Azərbaycan əra-

zisinin 20 faizini işğal edib. 1993-cü il iyunun 15-də ulu öndər Heydər Əliyevin xalqın təkidli tələbi ilə Azərbaycanda yenidən siyasi hakimiyyətə qayıdı. Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində yeni bir səhifə açılıb. Həmin il silahlı münaqişənin genişlənməsi nəticəsində BMT Təhlükəsizlik Şurası tərəfindən dörd qətnamə qəbul edilib. Bu sənədlərdə Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü təsdiq edilib və “Azərbaycan Respublikasının Dağlıq Qarabağ regionu” ifadəsi qəbul olunub. Həmin ifadə BMT Baş Assambleyası tərəfindən hər il qəbul edilən “Birləşmiş Millətlər Təşkilatı ilə Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatı arasında əməkdaşlıq” adlı qətnamələrə müntəzəm olaraq daxil edilir.

Vurğulanıb ki, bu gün Heydər Əliyev ideyalarının layiqli davamçısı, ölkə başçısı cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla yürüdülmüş siyasi xətt ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpa olunmasına, qaçqın və məcburi köçkünlərin öz ata-baba yurdlarına qayıtmasına hesablanıb. Ölkəmizin sürətli inkişafı, qüdrətli orduya sahib olması, eyni zamanda dünyanın nüfuzlu ölkələri sırasında özünə layiqli yer tutması tezliklə bu problemə də ədalətli həll olunmasına imkan verəcəkdir.

Sonra şagirdlər muzeyin ekspozisiyası ilə tanış olublar.

Ə Səbuhi HƏSƏNOV

## Naxçıvan Dövlət Universitetində Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) yaradılmasının 22-ci ildönümünə həsr olunmuş silsilə tədbirlər elmi-praktik konfransla yekunlaşıb.

### Dünən, bu gün, gələcəyin partiyası

Konfrans giriş sözü ilə universitetin rektoru, AMEA-nın müxbir üzvü Saleh Məhərrəmov açaraq ölkədə mürəkkəb ictimai-siyasi şəraitin hökm sürdüyü bir dövrdə yaradılan Yeni Azərbaycan Partiyasının tarixinə nəzər salıb. Qeyd olunub ki, Naxçıvanda Ali Məclisin Sədri vəzifəsində çalışan ulu öndər Heydər Əliyev yeni partiyanın yaradılması ilə bağlı çoxsaylı ziyalıların müraciətini cavabsız qoymadı, 1992-ci il noyabrın 21-də Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis konfransı keçirildi. Qısa zamanda partiya, ümummilli lider Heydər Əliyevin dediyi kimi, Azərbaycanın həyatında ən güclü, ən böyük intellektual səviyyəyə, ən böyük hörmətə malik olan siyasi partiyaya çevrildi. Vurğulanıb ki, Yeni Azərbaycan Partiyası ölkənin müstəqil dövlət quruculuğunda və hərtərəfli inkişafında, dünyada böyük siyasi nüfuz qazanmasında mühüm rol oynayıb.

YAP universitet şəhərciyi ərazi ilk təşkilatının sədri, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin deputatı, pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Kamal Camalov “Naxçıvanda tələbə-gənclik” mövzusunda məruzəsində partiyanın ziyalı,

vətənpərvər gəncliyin formalaşmasındakı müstəsna rolundan bəhs edib. Məruzəçi bildirib ki, ümummilli liderin partiyanın II qurultayında söylədiyi “Gənclər bizim partiyamızın sıralarında xüsusi qayğıya malik olmalıdırlar” fikri partiyanın əsas prinsiplərindən biri olub. Müasir gənclik isə yekdilliklə rifah və tərəqqi partiyası olan Yeni Azərbaycan Partiyasını seçərək müstəqil Azərbaycanın tərəqqisi üçün əzm və iradə ilə fəaliyyət göstərir.

Konfransda YAP universitet şəhərciyi ərazi ilk təşkilatı gənclər birliyinin sədr müavini, magistrant Elgün Tağıyev “YAP tələbə-gəncliyi və universitet dünyası”, universitetin Tələbə Elmi Cəmiyyətinin sədri, “hüquq” ixtisasının IV kurs tələbəsi Ramazan Abdullayev “YAP üzvü olan tələbə-gənclərin elmi fəaliyyəti: uğurlar və vəzifələr”, Tələbə İdman Şurasının sədri, “bədən tərbiyəsi” ixtisasının III kurs tələbəsi Nicat Allahverdiyev “Tələbə-gənclər idmandakı mövzularında məruzələrlə çıxış ediblər. Məruzələrdə partiya sıralarında birləşən tələbə-gənclərin ölkənin ictimai-siyasi həyatında fəallıqlarından, elm və təhsildə, mədəniyyət və idman sahələrində qazandıqları nailiyyətlərdən danışılıb.

Sonda YAP sıralarına qəbul olunmuş tələbələrə üzvlük vəsiqələri təqdim edilib.

Mehrban SULTAN

## 2014-cü ilin yanvar-oktyabr ayları üzrə Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafı

İqtisadi inkişafın əsas göstəricisi kimi 1 milyard 808 milyon 616 min 500 manatlıq Ümumi Daxili Məhsul istehsal olunmuşdur ki, bu da 2013-cü ilin yanvar-oktyabr ayları ilə müqayisədə 1,1 faiz çoxdur.

Hər bir nəfərə düşən Ümumi Daxili Məhsulun həcmi 2013-cü ilin yanvar-oktyabr ayları ilə müqayisədə 0,7 faiz artaraq 4134,9 manata (5272,1 ABŞ dollarına) çatmışdır.

Muxtar respublikada yaradılan Ümumi Daxili Məhsulun tərkibində ilk yeri sənaye sahəsi tutur. Sənaye üzrə 743 milyon 886 min manat həcmində məhsul istehsal edilmişdir ki, bu da 2013-cü ilin müvafiq dövründəki göstəricisini 1,5 faiz üstələmişdir.

İnfrastruktur quruculuğu çərçivəsində əsas kapitalla 772 milyon 211 min manat həcmində investisiya yönəldilmişdir ki, bunun da 678 milyon 610 min manatı və ya 87,9 faizi tikinti-quraşdırma işlərinin payına düşmüşdür.

Cari ilin yanvar-oktyabr ayları ərzində informasiya və rabitə xidmətlərinin həcmi 39 milyon 715 min manat olmuşdur ki, bu da 2013-cü ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2,2 faiz çoxdur. Bu müddət ərzində mobil

rabitə xidmətlərinin həcmi 33 milyon 600 min manat olmaqla bir il öncəki göstəricisi 0,9 faiz üstələmişdir.

Cari ilin yanvar-oktyabr ayları ərzində 296 milyon 201 min manat həcmində kənd təsərrüfatı məhsulu istehsal olunmuşdur ki, bu da 2013-cü ilin müvafiq dövründəki göstəricisini 6,1 faiz üstələmişdir. Bu dövr ərzində muxtar respublikada 16,2 min ton ət (diri çəkiddə), 72,8 min ton süd istehsal edilmiş, 2013-cü ilin yanvar-oktyabr ayları ilə müqayisədə ət istehsalı 1,9 faiz, süd istehsalı 0,4 faiz artmışdır.

Əhali gəlirlərinin artımı davam etməkdədir. Bu ilin yanvar-oktyabr aylarında muxtar respublikada əhalinin gəlirləri 2013-cü ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2,1 faiz artaraq 1 milyard 363 milyon 282 min manat, onun hər bir nəfərə düşən həcmi isə 0,6 faiz yüksələrək 3116,8 manat təşkil etmişdir.

2014-cü ilin yanvar-oktyabr aylarında muxtar respublika iqtisadiyyatında bir işçiyə hesablanmış orta aylıq əməkhaqqının məbləği 388,2 manat təşkil etmiş və bu göstərici əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 3,2 faiz artmışdır.

İqtisadi münasibətlərə paralel olaraq bank işi təkmilləşməkdədir. 1 noyabr 2014-cü il tarixə muxtar respublikanın banklarında açılmış bank hesablarının sayı 36178-ə çatmışdır ki, bunun da 33148-i və ya 91,6 faizi aktiv hesablardır. 2014-cü ilin yanvar-oktyabr ayları ərzində açılmış 15866 bank hesabının 15810-u və ya 99,6 faizi aktiv hesab olmuşdur.

1 noyabr 2014-cü il tarixə muxtar respublikada POS-terminalların sayı 836-ya çatmışdır ki, bu da 1 yanvar 2014-cü il tarixdəki göstəricidən 588 ədəd çoxdur.

Muxtar respublikada iqtisadi siyasətin əsas istiqaməti kimi xarici ticarət əlaqələrinin genişləndirilməsi davam etdirilməkdədir. Ötən dövr ərzində muxtar respublikanın 395 milyon 60 min Amerika Birləşmiş Ştatları dolları həcmində xarici ticarət dövriyyəsi olmuşdur ki, bu da bir il öncəki göstəricisini 2,1 faiz üstələmişdir. İxracın həcmi son bir il ərzində 5,1 faiz artaraq 302 milyon ABŞ dollarını ötmüş və xarici ticarət üzrə 210 milyon ABŞ dollarına yaxın həcmdə müsbət saldo yaranmışdır. İdxalın həcmi bir il öncəyə nisbətə 6,6 faiz azalmışdır.

Sahibkarlıq strukturlarının kredit resurslarına çıxış imkanları davamlı olaraq yaxşılaşdırılmaqdadır. 2014-cü ilin yanvar-oktyabr aylarında muxtar respublikanın bank və kredit təşkilatları tərəfindən hüquqi və fiziki şəxslərə 44 milyon 448 min manata yaxın həcmdə kreditlər verilməmişdir ki, bu da 2013-cü ilin müvafiq dövründəki göstərici ilə müqayisədə 23 faiz çoxdur.

2014-cü ilin yanvar-oktyabr aylarında muxtar respublikada bütün sığorta növləri üzrə daxilolmalar 4 milyon 909 min 600 manat olmuşdur ki, bu da 2013-cü ilin yanvar-oktyabr aylarındakı göstəricidən 561 min 300 manat və ya 12,9 faiz çoxdur.

Qeyd olunan dövrdə muxtar respublikaya 305 min 746 nəfər turist gəlmişdir. Bu, 2013-cü ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2,1 faiz və ya 6279 nəfər çoxdur.

1 oktyabr 2014-cü il tarixə muxtar respublikada əhalinin sayı bir il öncəyə nisbətə 5207 nəfər və ya 1,2 faiz artaraq 439161 nəfər təşkil etmişdir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin mətbuat xidməti



## Zeyvənin xoş günləri

“Çətin günün ömrü az olar”  
deyib ata-babalarımız

Kamilin Zeyvə kəndinin üstündəki “Dematlar”da əkdəyi buğda sahəsi dən tutar-tutmaz susuzluqdan saralırdı. Döymədiyi qapı, şikayət etmədiyi təşkilat qalmamışdı, hər yerdə də eyni cavabı alırdı: “Elektrik enerjisi çatmadığına görə su nasoslari normal işləyə bilmir. Özünü çox yorma...”

Qurumuş kanala, ondan ayrılan arxalara, saralan zəmiyə bir də nəzər yetirdi, baxdıqca az qala ürəyinin yağı əriyirdi. Başına hava gəlmiş adamlar kimi öz-özünə danışır, gileylənirdi: “Belə də iş olar, akirik, becəririk, hasilə gələn vaxt gözümlərin qabağında məhsul zay olur. Yayın bu cırhacırında nasosu iki-üç saatdan bir vururlar. Su zəminin başına çatmamış işıqlar sönür. Görünür, mövsümün sonunda yenə də əliboş qalacağıq”.

Bu düşüncələrlə bir də baxıb gördü ki, həyata çatıb. Adəti üzrə yüngülcə öskürdü, həyat yoldaşının səsi həyətin aşağı tərəfindən gəldi:

– Gəlirəm.

Kamil soruşdu:

– Oralarda nə itirmisən, tapa bilmirsən? Arvadın cavabı ərinin dərd dolu yününü bir az da ağırlaşdırdı:

– Olub-qalan odunumuz da bu gün qurtardı, yemək təzəcə bişməyə başlayırdı ki, ocaq söndü. Dedim, bir-iki çır-çırçı tapıb alışdırım ki, axşama kimi xörək, çay hazır olsun.

– Gərək uşağı göndərəydin qonşudan da soruşaydı, o gün ərək ağacını kəsirdilər.

– Uşaq evdə nə gəzir, 2-3 saat bundan əvvəl araba ilə getdi ki, hamamın yanındakı arteziyadan su gətirsin, hələ də gəlməyib. Yəqin, işığın yanmasını gözləyir?

Kamil astadan deyindi:

– Qaz yox, işıq yox, su yox... Belə də yaşayış olar?

Sonra arvadının da bərk narahatlıq keçirdiyini görüb ona təskinlik verməyə çalışdı:

– “Elnən gələn qara gün toy-bayramdı”, bir də “Çətin günün ömrü az olar” deyib ata-babalarımız. İllərin, əsrələrin sınağından çıxmış misalları bunlar. İnşallah, vaxt yetişər, hər iş qaydasına düşər.

Onda müstəqilliyini yenidən əldə etmiş respublikamızın hələ tam bərkiməmiş qoşa qanadından biri sayılan Naxçıvanda vəziyyət belə idi. Elektrik enerjisi, qaz kəsildiyindən camaat xörək, çay hazırlamaq, qışda mənzilləri qızdırmaq üçün hətta köklü meyvə ağaclarına belə qıyırdı. Ulu öndər Heydər Əliyev Naxçıvanın həmin dövrdəki ağır vəziyyətini qısaca belə xarakterizə edirdi: **“Naxçıvanda qışda saxta 40 dərəcəyə qalxırdı. Ağır illər idi, çətin dövr idi. Su, elektrik enerjisi çatırmırdı, qaz, istilik yox idi, ərzaq sarıdan çətinlik kəsirdik. Xatirinizdədir, mən sizə dəfələrlə dedim, bərabər yaşayacağıq. Əgər ac qalsaq da, hamımız bir yerdə ac qalacağıq. Ancaq nə qədər çətin olsa da, donmadıq, ac da qalmadıq. Saxta olsa da, yaşadıq, bu çətin dövrdən çıxdıq...”**

Onda infrastruktur blokadanın məngənəsində “boğulduğundan” sənaye və kənd təsərrüfatı, demək olar ki, tam iflic vəziyyətə düşmüşdü. Ümidi hər yerdən üzülmüş camaatın əli işdən soyumuşdu, kim nə etdiyini, sabah nə işlə məşğul olacağını planlaşdırma bilmirdi. Dəyişilməkdə olan ictimai-siyasi quruluşun – bazar iqtisadiyyatına keçidin mahiyyətindən də çoxları bixəbər idi. Üzüm və meyvə bağlarına vurulan baltalar, nəzarətsiz, sahibsiz qalan maşın-traktor parklarındakı texnikaların, nasos stansiyalarındakı qiymətli aqreqatların sökülüb hissə-hissə daşınması, çoxları kimi, Kamili də bərk narahət edirdi, heç dincliyi yox idi, bilmirdi ki, neyləsin.

Belə idi muxtar respublikamızın həmin illərdəki mənzərəsi. Dağları qədər əyilməz, dözümlü və möhkəm iradəli insanlarının, ən əsası isə bu insanların inandığı, etibar etdiyi siyasət nəhənginin düşünülmüş planları, qəbul etdiyi proqramlar, həyata keçirdiyi ciddi kədr is-



lahatları sayəsində Naxçıvan və naxçıvanlılar, nəhayət ki, bütün çətinliklərdən uğurla çıxıb.

Və doxsanıncı illərin ortalarından sonra muxtar respublikamızın hər yerində açıq-aşkar görünürdü ki, zamanın axarı öz səmtini müsbətə doğru sürətlə dəyişir. Heç də təsadüfi deyil ki, 1995-ci il muxtar respublikamızda intibahın başlanğıc tarixi kimi dəyərləndirilir. Hər ayı, hər ili uğurlu nəticələrlə yaddaşlara köçən bu zaman axarının ilk günlərindən hərərətli Günəş donmuş həyatı yenidən isitdi, bol sulu çaylarımız, bu çaylardan qidalanan kanallar, arxlar tarlaları cana gətirdi. Əli iş tutanların çoxunun məşğul olduğu aqrar sektorun, sənayenin inkişafı və əhalinin ərzaq məhsulları ilə etibarlı təminatı məqsədilə sürətlə islahatların həyata keçirilməsi, kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarına yardım mexanizmlərinin formalaşması layihələrinin icrası çərçivəsində görülən işlər gün keçdikcə öz bəhrələrini verməyə başladı.

**“Dematlar”ı suvarma suyu ilə təmin edən nasos stansiyasının bərpası, hamı kimi, Kamili də çox sevindirdi**

Planlı şəkildə həyata keçirilən tədbirlər kəndini yenidən torpağa bağladı, məlum səbəblərdən bir neçə il baxımsız qalmış torpağa dövlət qayğısı ilə yeni həyat verildi. Bu qayğının bir hissəsi kimi Zeyvə kəndinin üstündəki “Dematlar”ı suvarma suyu ilə təmin edən nasos stansiyasının bərpası və “Zeyvə-2” nasos stansiyasının tikintisi, hamı kimi, Kamili də sevindirdi. Hazırda bu nasos stansiyalarının altındakı 300 hektardan artıq torpaq sahəsində Zeyvə-düdəngəlilər hər il xeyli gəlir götürürlər. Bu da həm kəndlinin ailə büdcəsinə, həm də ölkə iqtisadiyyatına xeyli mənfəət gətirir.

İslahatlar zamanı Kamil İsmayılovun ailəsinə 2,5 hektar torpaq payı düşmüşdü. Nasoslar işə salındandan sonra ailə üzvləri əl-ələ verib bu sahələrdə müxtəlif kənd təsərrüfatı bitkiləri əkdilər və yaxşıca qazanc götürdülər. Gördükləri işin səmərəsini hiss etdikdən sonra Kamil “Dematlar”dan əlavə torpaqlar da icarəyə götürüb əkməyə başladı, ilbəlil əkin sahələrini genişləndirərək 50 hektara çatdırdı. Qeyd edək ki, bir vaxtlar boş qalmış bu sahələrə nasos stansiyaları vasitəsilə artıq istənilən vaxt su çıxarıla bilər. Ona görə də “Dematlar”da, demək olar ki, əkilməyən torpaq qalmayıb.

“Amil-Famil qaradaşları” kəndli-fermer təsərrüfatının rəhbəri Kamil İsmayılova söhbətimiz taxıl əkini sahəsindən kənarında oldu. Öyrəndik ki, o, 1976-cı ildən təsərrüfatla məşğuldur. Qırx ilə yaxın müddətdə qazandığı təcrübə bu gün də “əlindən tutur”. Deyir ki, şumdan tutmuş əkinə, becərməyə, məhsulun toplanmasına qədər bütün aqrotexniki tədbirlər vaxtında, tələb olunan qaydada yerinə yetirildiyinə görə kollektivin nəhəmi hədəf getmir.

**“Şəhərdən nəyimiz kəsirdir axı...”**

Kamil axşamcağı Zeyvədəki xidmət mərkəzinə gəldi. Ərzaq mağazasının satıcısından sabah üçün lazım olan meyvə-tərəvəzlərin sifarişlərini öyrənib dəftərcəsinə qeyd elədi. Yaraşıqlı,

**Beləcə, zamanın doxsanıncı illərinin ortalarından başlayan və hərtərəfli inkişafa, tərəqqiyə, yüksəlişə istiqamətlənmiş axarı muxtar respublikamızın bütün yaşayış məntəqələri kimi, Şərurun Zeyvə kəndini də ağuşuna alıb. İnsan amilinə, xalqın gün-güzəranının yaxşılaşmasına, abadlığa, quruculuğa, sənayenin, aqrar sahənin inkişafına aparın bu zaman axarı öz səmtini əvvəlcədən düzgün müəyyənləşdirilmiş Heydər Əliyev siyasətindən götürüb və bu siyasət bölgə sakinlərini daha işıqlı, daha nurlu günlərə doğru inamla aparır.**

Elman MƏMMƏDOV

Məqalə “Muxtariyyətin intibahı: 1995-2014” müsabiqəsinə təqdim olunmaq üçündür

**Son illər muxtar respublika iqtisadiyyatında yüksək tempolə inkişaf edən sahələrdən birinə çevrilən və yerli istehsalın stimullaşdırılmasında mühüm əhəmiyyətə malik olan sənaye sektorunda həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində Naxçıvanda idxaləvəzəlyəci və ixracəyünümlü məhsullar istehsal edən rəqabətqabiliyyətli müəssisələr həyata vəsiqə alıb.**

## İstehsal müəssisələri

## Panel-Radiator və Dam Örtükləri Zavodunun istehsal etdiyi məhsullar xarici bazara çıxarılır

Belə müəssisələrdən biri də “Cahan Holding” Kommersiya Şirkətlər İttifaqının Panel-Radiator və Dam Örtükləri Zavodudur. Müəssisə muxtar respublikamızda həyata keçirilən genişmiqyaslı quruculuq tədbirləri nəticəsində inşaət materiallarına artan tələbatın yerli istehsal hesabına ödənilməsi zərurətindən yaranıb. Ümumi ərazisi 10 min 330 kvadratmetr olan zavodda Almaniya və Türkiyə istehsalı olan müasir texnoloji avadanlıqlar quraşdırılıb. Müxtəlif çeşiddə keyfiyyətli məhsul istehsalı üçün geniş imkanlar yaradılan zavodda illik istehsal gücü 90 min metr olan panel-radiator istehsalı sahəsində 60x50 və 50x50 santimetrdən 3 metrə qədər ölçülərdə panel-radiator istehsal edilir. Gündəlik istehsal gücü 4800 kvadratmetr olan dam örtükləri istehsalı sahəsində isə uzunluq ölçüsü sifarişçi tərəfindən verilən, 105 santimetr enində rəngli və rəngsiz dam örtükləri istehsal olunur. Əvvəllər bu inşaət materiallarına olan tələbat xaricdən idxal olunan məhsullar hesabına ödənilir, əlavə daşınma xərci çəkilirdisə, hazırda bu problem aradan qaldırılıb.

Bütün bunlar barədə məlumat verən mühəndis Anar Bağirov onu da qeyd etdi ki, müəssisədəki keyfiyyətə nəzarət sistemi istifadə olunan materialların və hazır məhsulların davamlılığını, uzunömürlülüynü artırır. Xammal Türkiyə Respublikasından idxal olunur. Burada istifadə olunan materialların bir qismi isə Naxçıvana məxsusdur. Təcrübəli mütəxəssislərin çalışdığı müəssisədə istehsal prosesi avtomatlaşdırılıb, texniki təhlükəsizlik qaydalarına ciddi əməl olunmaqla normal əmək şəraiti yaradılıb. İstehsal prosesi konveyer üsulu ilə həyata keçirilir. Kompüterlə idarəetmə mərkəzi ilə təmin olunmuş texnoloji avadanlıqlar vasitəsilə verilən sifarişə uyğun işlər avtomatik olaraq yerinə yetirilir. Panel-radiatorun ayrı-ayrı detalları müxtəlif mərhələlər keçməklə hazırlanıb avtomatik qaynaq edilir və qaynaq işlərinin keyfiyyəti 8-9 atmosfer təzyiqlə test-yoxlamadan keçirilir. Sonra isə iki mərhələdə boyaq işləri görülür. Birinci mərhələdə panel-radiator sulu boya ilə boyanıb xüsusi sobada 170 dərəcə istilikdə, ikinci mərhələdə isə tunel sobada 24 dəqiqə ərzində 215 dərəcə istilikdə elektrostatik toz boya ilə boyanıb qurudulur. Hazır məhsul xüsusi avadanlıqlarda paketlənilib sifarişçilərin ünvanlarına göndərilir. Dam örtükləri istehsalı sahəsində isə dəmir listlər xüsusi qalıblarda sıxılıb sifarişə uyğun kəsilir. Rəngli dam örtükləri tunel sobada xüsusi texnologiya – elektrostatik toz boya ilə boyanır.

Müəssisədə fəaliyyət göstərən laboratoriyada müasir avadanlıqlar quraşdırılıb ki, bu da istər xammal, istərsə də hazır məhsulların keyfiyyət göstəricilərinə nəzarəti təmin edir. Hazırlanan məhsullar muxtar respublikamızda fəaliyyət göstərən ayrı-ayrı ticarət obyektlərində və “Cahan Holding” Kommersiya Şirkətlər İttifaqının Bakı şəhərində fəaliyyət göstərən satış mərkəzi vasitəsilə ölkəmizin digər regionlarında və xarici bazarlarda satışa çıxarılır. “Cahan” İnşaat Materialları satış mərkəzində və digər topdansatış bazalarında ayrı-ayrı rayonlardan gəlmiş alıcılar – Əliyev Quliyev, Nizami Məhərrəmov, Sahib Qədimov, Cahangir Qafarov və başqaları keyfiyyət göstəriciləri ilə seçilən bu məhsulların xaricdən idxal edilən eyniadlı məhsullardan daha münasib qiymətə satışa çıxarıldığını bildirdilər.

Məhsulları keyfiyyəti ilə seçilən “Cahan Holding” Kommersiya Şirkətlər İttifaqının Panel-Radiator və Dam Örtükləri Zavodu qısa zamanda rəqabətqabiliyyətli müəssisəyə çevrilib. Burada istehsal olunan məhsullar daxili və xarici bazarlarda özünə xeyli alıcı toplayıb. Müəssisədə istehsal olunan məhsulların xarici bazarlarda tanıdılması məqsədilə ardıcıl tədbirlər həyata keçirilir, biznes-forumlarda və sərgilərdə yaxından iştirak edilir, istehsal olunan məhsullar nümayiş etdirilir, xarici şirkətlərin nümayəndələri ilə fikir mübadilələri aparılır, bu sahə ilə məşğul olan sahibkarların təcrübələrindən bəhrələnməklə xarici bazarlardan daha çox alıcı cəlb edilməsinə çalışılır. Həyata keçirilən kompleks tədbirlərin nəticəsidir ki, istehsal edilən keyfiyyətli məhsulların xarici ölkələrə ixracı və satışı təmin edilib. Cari ildə də bu mühüm əhəmiyyətli sahə diqqət mərkəzində saxlanılıb, ötən 10 ayda tələbatə uyğun müxtəlif ölçülərdə 1576 ədəd panel-radiator və 24 min 652 kvadratmetr dam örtüyü istehsal olunub, anbarda yaradılan ehtiyatla birlikdə 2240 ədəd panel-radiator və 37 min 265 kvadratmetr dam örtüyü satışa çıxarılıb.

Son illər həyata vəsiqə alan istehsal müəssisəsi daxili və xarici bazarı yüksəkkeyfiyyətli sənaye məhsulları ilə təmin etməklə yanaşı, əhalinin məşğulluğunun təmin olunmasına da əlverişli şərait yaradıb, burada 51 nəfər daimi işlə təmin edilib. İşçilərdən Həsən Ələkbərov, Cabir Sadiqov, Nizami Rəhimov, Ağa Ağazadə və başqaları onlara yaradılan şəraitə və göstərilən qayğıya görə minnətdarlıqlarını ifadə etdilər. Qeyd etdilər ki, yüksək əməkhaqqı, xüsusi geyim formaları, gündə bir dəfə isti yemək və servis xidməti ilə təmin olunan kollektiv bazarın tələbatına uyğun keyfiyyətli məhsul istehsal edib satışa çıxarılması üçün mövcud imkanlardan səmərəli istifadə etməyə bundan sonra da səy göstərəcəklər.

# Naxçıvan şəhəri

12 nömrəli tam orta məktəb

dünən



bu gün



## Azərbaycan Uşaqlarının III Ümumrespublika Forumu keçirilib

*Uşaq hüquqlarının tam təmin edilməsi, onların problemlərinin ardıcıl həlli ölkəmizdə bu sahədə həyata keçirilən dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən birini təşkil edir. Respublikamızın sürətli iqtisadi inkişafı sosial problemlərin həlli üçün etibarlı zəmin yaradır. Bu baxımdan son illərdə ölkəmizdə uşaqların sağlamlığının möhkəmləndirilməsi, onların müasir tələblər səviyyəsində təhsil almaları üçün lazımı şəraitin təmin edilməsinə yönəlmiş mühüm addımlar atılmaqdadır.*

Uşaqların öz hüquqları ilə bağlı qərarların qəbul edilməsində iştirakını təmin etmək, uşaqlara öz problemləri ilə bağlı təşəbbüslərlə çıxış etmək və təkliflər vermək imkanı yaratmaq, həmçinin ictimaiyyətin diqqətinin uşaq hüquqlarının qorunmasına yönəltmək məqsədilə 2009-cu ildə Azərbaycan Uşaqlarının I, 2011-ci ildə isə Azərbaycan Uşaqlarının II Ümumrespublika Forumunun keçirilməsi uşaqların hərtərəfli inkişafı, elmi-mədəni biliklərə yiyələnmələri, milli-mənəvi dəyərləri mənimsəmələri baxımından diqqətləyiqdir. Forumlar ölkə üzrə bütün şəhər və rayonları təmsil edən uşaqların iştirakı ilə keçirilib. Ötən müddət ərzində forumlarda iştirak edən

uşaqlar tərəfindən səsləndirilən bütün təkliflər hökumət tərəfindən hazırlanan müxtəlif proqramlarda öz əksini tapıb. Forum həm də əsas verir ki, hər bir uşaq onu düşündürən, rahat edən məsələləri dilə gətirsin, problemlərinin birgə həlli yollarını araşdırsın. Məhz bu forumlar istedadlı uşaqların üzə çıxmasında mühüm rola malikdir. Həmçinin forum uşaqların ictimai fəallıqlarının artırılmasında, iştirak hüququnun təmin edilməsində və liderlik keyfiyyətlərinin formalaşmasında mühüm əhəmiyyətə malikdir.

Bu il noyabr ayının 17-də Bakı şəhərində Azərbaycan Uşaqlarının III Forumu keçirilib. Forumda Azərbaycanın bütün şəhər və rayonlarından öz fəallığı

və intellektual səviyyəsi ilə seçilən, fikirlərini sərbəst şəkildə ifadə edə bilən 350 nəfərə yaxın uşaq, həmçinin xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlar, sağlamlıq imkanları məhdud, digər millətlərdən olan, valideyn himayəsindən məhrum olmuş, qaçqın və məcburi köçkün ailələrindən olan uşaqlar nümayəndə qismində seçiliblər. Forum çərçivəsində uşaqların əl işlərindən ibarət sərgi də nümayiş olunub.

Qeyd edək ki, bu forumda muxtar respublikamızı şəhər və rayon məktəblərindən, Heydər Əliyev adına Hərbi Liseyin, Heydər Əliyev adına tam orta məktəbin və Qızlar Liseyinin hər birindən 1 uşaq olmaqla, ümumilikdə, 10 uşaq təmsil edib.

Dövlət Himnimizin oxunması ilə başlanan forumda ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin forum iştirakçılarna təbrik məktubu oxunub.

Forum çərçivəsində dövlət müəssisələrinin, beynəlxalq təşkilatların ölkəmizdəki nümayəndələri çıxışlar edib, uşaqların suallarını cavablandırıblar.

Forum zamanı uşaqlar üçün aktual olan mövzular – “Vətəni sevmək və ona layiq olmaq”, “Uşaqlar üçün bərabər hüquq və imkanlar”, “Təhsildə yeni standartların tətbiqi”, “Uşaqlar və internet təhlükəsizliyi”, “Ətraf mühitin mühafizəsi. Sağlamlıq həyat tərzi”, “Asudə vaxtın səmərəli təşkili və dəyərləndirilməsi”, “Uşaqların şəxsiyyət kimi formalaşmasında ailə və cəmiyyətin rolu və məsuliyyəti”, “Qarabağ həqiqətini dünyaya çatdırmaq” mövzuları üzrə aidiyyəti dövlət orqanlarını təmsil edən ekspertlərin iştirakı ilə qruplarda müzakirələr aparılıb. Muxtar respublikanı təmsil edən uşaqlar bu müzakirələrdə fəal iştirak edib, təkliflər səsləndiriblər.

Sonda forum iştirakçıları adından Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevə müraciət ünvanlanıb. Həmçinin Azərbaycan uşaqları adından dünya ictimaiyyətinə və beynəlxalq təşkilatlara bəyanat göndərilib.

**Naxçıvan Muxtar Respublikası Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin mətbuat xidməti**

**Naxçıvan Müəllimlər İnstitutunda ixtisasartırma kursuna cəlb edilən məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrinin tərbiyəçi-müəllimləri üçün təşkil olunmuş 10 günlük ixtisasartırma kursu başa çatıb.**

## İxtisasartırma kursu başa çatıb

Kurs iştirakçılarına sertifikatların verilməsi münasibətilə keçirilən tədbiri institutun rektoru, professor Oruc Həsənlı açaraq bu gün Azərbaycan təhsil sistemində ümummilli lider Heydər Əliyevin müəyyənləşdirdiyi siyasətin uğurla davam etdirildiyini bildirib.

Vurğulanıb ki, məktəbəqədər təhsil təhsilin ilk pilləsi olmaqla ailənin və cəmiyyətin maraqlarına uyğun, uşaqların erkən yaş dövründən intellektual, fiziki və psixi inkişafını, sadə əmək vərdişlərinə yiyələnməsini, istedad və qabiliyyətlərini üzə çıxarılmasını, sağlamlıqlarının qorunmasını, estetik tərbiyəsini, təbiətə və insanlara həssas münasibətlərinin formalaşmasını təmin edir. Danılmaz həqiqətdir ki, maddi sərvətlərin insan kapitalına çevrilməsinin təməli məhz məktəbəqədər təhsil müəssisələrində qoyulur.

Sonra Naxçıvan Şəhər İcra Hakimiyyətinin nümayəndəsi Orxan Məhərrəmov, institutun müəllimi Mənsim Tarverdiyev və Naxçıvan şəhərindəki 4 nömrəli uşaq bağçasının müəllimi Ulduz Kərimova çıxış edərək məktəbəqədər müəssisələrdə çalışan metodist və tərbiyəçi-müəllimlər üçün təşkil edilən belə kursların əhəmiyyətindən danışdı.

Sonda kursda iştirak edən tərbiyəçi-müəllimlərə sertifikat və institutun kurikulum mərkəzində elektron formada hazırlanmış metodik vəsaitlər təqdim edildi.

## Aztəminatlı ailəyə qayğı göstərilib

Aztəminatlı ailələrin sosial müdafiəsinin yaxşılaşdırılması üçün onlara sosial yardımların verilməsi, müntəzəm olaraq belə ailələrə baş çəkilməsi, sosial problemlərinin aradan qaldırılması üçün tədbirlər görülməsi dövlətimizin həmin ailələrə həssas yanaşmasının göstəricisi və böyük qayğı kimi dəyərləndirilir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi, Səhiyyə və Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi nazirliklərinin birgə təşkilatçılığı ilə Culfa rayonunun Əbrəqunus kəndində yaşayan Məmmədovlar ailəsinə baş çəkilib. Ailənin yaşayış vəziyyəti ilə maraqlanıb, ailə üzvləri tibbi müayinədən keçirilib, onlara məişət əşyası və ərzaq payı verilib.

Ailə üzvü Xəyalə Məmmədova dövlətimizin göstərdiyi diqqət və qayğıya görə minnətdarlığını bildirib.

Xəbərlər şöbəsi

İtmışdir

Naxçıvan şəhəri, N.Naxçıvani küçəsi, döngə 2, ev 29-da yaşayış Həşimov Rza Həsən oğlunun adına olan 262 inventar nömrəli texniki pasport idiyindən etibarsız sayılır.

Əsədov Balaş Sərbəst oğlunun adına olan Azərbaycan Respublikası vətəndaşının şəxsiyyət vəsiqəsi idiyindən etibarsız sayılır.

Mina QASIMOVA

## Özbəkistanda həyata keçiriləcək kəhrizbərpa işlərində Naxçıvan təcrübəsindən istifadə olunacaq

nəlxalq müzakirələr və ekspedisiyalarda iştirak edib. Beynəlxalq tədbirdə Özbəkistanda icməli və suvarma suyunun azalması, vaxtı ilə olan kəhrizlər, onların mövcud vəziyyəti, kəhrizbərpa işlərinin aparılma mümkünlüyü, onlardan suvarmada, məişətdə istifadə və sair bu kimi məsələlər müzakirə edilib. Vurğulanıb ki, MDB ərazisində ilk dəfə Naxçıvan Muxtar Respublikasında aparılan kəhrizbərpa işlərinin, eləcə də Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Komitəsinin Kəhrizlər İdarəsinin yaradılmasının analoqu yoxdur.

Professor Ələvsət Quliyev Naxçıvan tarixinin müxtəlif dövrlərini əks etdirən sənədli filmləri, Naxçıvanın tarixinə, mədəniyyəti və iqtisadiyyatına aid kitabları, CD-ləri Özbəkistan Respublikasının alimləri və beynəlxalq heyət üzvlərinə təqdim edib. Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə qiyabi tanışlıq onlar

tərəfindən böyük maraqla qarşılanıb. Həmçinin heyət üzvlərinə Naxçıvanda aparılan kəhrizbərpa işlərinə aid metodik vəsait, təhlükəsizlik tədbirlərinə aid tövsiyə və tədqiqat materialları təqdim edilib. Beynəlxalq tədbirdə bildirilib ki, Özbəkistanda həyata keçiriləcək kəhrizbərpa işlərində Naxçıvan təcrübəsindən istifadə olunacaq.

Məlumat üçün onu da qeyd edək ki, professor Ələvsət Quliyev bu yaxınlarda İran İslam Respublikasının Yəzd şəhərində keçirilən UNESCO-nun “Qədim hidravlik sistemlər – kəhrizlər” üzrə 6-cı dövlətlərarası İdarə Heyətinin cari toplantısında da iştirak edib. Onun “Naxçıvanda aparılan kəhrizbərpa işləri, Orta Asiya kəhrizləri və Böyük İpək Yolu” mövzusunda məruzəsi dinlənilib. Məruzə maraqla qarşılanıb, Böyük İpək Yolunun



(Çin, Qazaxıstan, Özbəkistan, Tacikistan, Türkmənistan və Azərbaycan ölkələri olmaqla) karvan yolları, bu yollar üzərində yerləşən karvansaralar, sərdəbələr, kəhrizlər, su quyuları və qədim şəhərlər barədə məlumatların toplanaraq tədqiqat işlərinin aparılması qərarına gəlinib. Həmyerlimizin məruzəsində önə çəkilən problemin elmi surətdə əsaslandırılması (dünyada icməli su problemi, iqlimin dəyişməsi, baş verən kataklizmlər) qədim İpək Yolu (4 min ildək fəaliyyət göstərmiş) mədəniyyəti izlərinin gələcəkdə daha geniş surətdə tədqiq olunmasına zəmin yaradıb.

**Naxçıvan Dövlət Universitetinin (NDU) Meliorasiya və su təsərrüfatı tikintisi mühəndisliyi kafedrasının müdiri, Beynəlxalq Ekologiya, İnsan və Təbiətin Təhlükəsizliyi Akademiyasının həqiqi üzvü, aqrar elmləri doktoru, professor Ələvsət Quliyevin “Müstəqillik illərində Azərbaycanın Naxçıvan Muxtar Respublikası ərazisində qədim kəhrizlərin bərpası və yenilərinin layihə olunması” mövzusunda yazdığı məqalə Özbəkistan Respublikasının alimləri arasında geniş səs-səda doğurub.**

Ölkələrinin ekoloji vəziyyətindən, Aral dənizi problemlərindən, su ehtiyatlarının azalmasından narahat olan Özbəkistan alimləri bu ölkədə keçirilən beynəlxalq tədbirə professor Ələvsət Quliyevi də dəvət ediblər.

NDU-nun professoru Ələvsət Quliyev Özbəkistan alimləri ilə birlikdə Daşkənd şəhərində adın çəkilən məsələ ilə bağlı bey-



**ŞƏRQ qapısı**

**Baş redaktor:**  
TURAL SƏFƏROV

Ünvan: AZ-7000,  
Naxçıvan şəhəri, “Təbriz” küçəsi, 1.

Telefonlar: Məsul katib: 545-62-47  
Şöbələr: 545-81-44, 545-51-18  
Müxbirlər: 545-75-21, Faks: 544-52-52  
E-mail: serqqapisi@nakhchivan.az

Qeydiyyat №: 575

Əlyazmalara cavab verilmir  
və onlar geri qaytarılmır

**Nömrəyə məsul: Əli Cabbarov**

Qəzet redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib və Əcəmi NPB-də ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.

Tiraj: 4020. Sifariş № 976